

Niamuno Sargas

broliams Lietuwininkams žines pranešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžeje, kas ketvergą išdūdamas, kaštija prie arcziausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 50 peningiu, su prinešimu į namus 65 peningius. Ir pati laitrafczio išleistuwe Tilžeje, pylimo ulczioje (Dammstraße) 2. bute, priima apsteliawimus arba išfirašymus.

**Dėrnai mylėsim cėcorystę,
Drašei užtaršim lietuwystę!**

Apfakymai

i „Niamuno Sarga“ ištatomieje kaštija po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išspausitą eilutę ir yra šio laitrafczio išleistuweje priimami. — Gromatas ir rantrafczius dėl laitrafczio siuncziamus priima rėdytuwe Tilžeje, pylimo ulczioje (Dammstraße) 2. bute.

24. num.

Tilžeje, 16. junių 1887.

2. metas.

Pakvietimas ant apsteliawimo

Niamuno Sargo.

„Niamuno Sargas“ išeina Tilžeje kas ketvergą didžiųjų laitrafczių kwarwoje. Apsteliawimus ant šito laitrafczio priima kožnas cėcoriškąs puštas už **50 pf. ant bertainio meto**. „Niamuno Sargas“ užtars Lietuwininkus rodydamas jiems tikrą kelią dėl išlaidymo motynos kalbos ir dėl pasielgimo kaip wernais ir tikrais sawo karaliaus padonais. Toliaus „Niamuno Sargo“ rasīs išguldymai wišokių polytiškų klausimų; žinės iš wišo sweto kraštu, iš Wokietijos, iš mielosios Lietuwos; papasakojimai rušto ir štukaunio įturio; pamokinimai, turgaus prefios iš Tilžės ir Klaipedos, berlyniškis rubliaus kursas, gromatmeczia ir t. t.

Apfakymai už šiltinę eilutę po 10 pf. parokijami randa wišoje Lietuwoje didžiausiąjį praplatinimą ir yra priimami „Niamuno Sargo“ spaustuweje (Weherio & Arnoldto) Tilžeje, Dammstr. 2.

Kadangi meto bertainis jau baigiasi, meldžiame mielūs Lietuwininkūs „Niamuno Sargo“ kū greičiaus apsteliūti, idant prisiuntinėjimas nebutu trikdintas. Prefia juk yra tolia maža, kad wargužis kaip bagoczius tai lengwei gal įstengti.

Kožnas, kurs dėl „Niamuno Sargo“ už ateisenti meto bertainį parupis 5 škaitytojus, gaus 1 eksempl. mūsų laitrafczio per ezielą meto bertainį dykai.

„Niamuno Sargo“ rėdytuwė.

Įš Wokietijos.

Įš Berlyno. Cėcorius pamato dėjimui šluiziu Sziaurausfriniu Juriu kasyklos šyle pribuvo. Tai buvo labai graži šwentė. Gywatininkai Elbes didžiū ercikyfczių labai storawojosi, sawo žiląjį cėcorių garbinti. O cėcorius tai ir labai augštai priėmė; bet jis prie šios progos labai nusiprocewojęs mažumą susižalė. Namon parwažiawęs, tūjauš per kelias dienas į lową turėjo atgulti. Praėjusią seređą jis pirmą kartą atsikėlė. Wienot ir prašokusioje naktyje paprastąjį gerąjį miegą turėjo. Tik jo akys dėl atsižaldymo mažumą užšidegusios. Tikimėsi, kad ir dabar, kaip jau taip tankei, trumpiausiam laike pasweiks.

— Su mūsų karaliūnu ir dar taip toli rodoji gerai eina. Jis jaušdamasi sweiku netur nei jokių skausmu. Tik kasko užtimimas jam nesmagumu padaro. Mažumą prisipirddamas gal rods aiškei kalbėti. Ale jam tai ne wale. Mažoji išauga kask, iš kurios užtimimas pasidaro, per kalbėjimą didešnė, liga pittešnė tampanti. Lėkorei to dėl jam per keliatą laiko kiek galima wišai nū kalbėjimo atsilaukyti palėcewojo. Jis to dėl dabar wišados mažą rašomą toblyczutę su sawimi nešiojasi, ant kurios sawo klausymus ir atfakymus užrašo.

D-ras Mackenzie, pagirtasis inglioniškasis kasku lėkorus, wėl iš Badu-Badu czionai atkeliawo, o praėjusę subatą peržiūrėjo, norėdamas patwirtinti, ar reiks kaskę pianti ar ne. Jei wiškas gerai eis, karaliūnas su sawo paczia 15. š. m. į Englantą iškeliaus, norėdamas pributi prie 50-metinės waldžios šwentės sawo ušwėnės, karalėnės Wiktoriajos. Karaliūnas tada keta ant walandos ant šalos Wight pasidūti, gulincziuos pietiniame krašte Inglionijos, kuri oceanišką klymatą bewėik amžino pawasario tur. Žiemoje mos ledas ir sniegas pažįstamas, o mirta ten ir laukūse auga. Wasaroje karštis juriniu wėju wėšinamas.

Įš Lygnico. Czionai cėcorius ketino ant nefurios swarbios šwentės nukeliawti, kurią Lygnico karaliaus grenadyrai parengė, kuriu šefu cėcorius jau per 70 metu yra. Dar paskutiniwoje walandoje lėkorei nukalbėjo, dėl susaldymo iš šyles pargabentojo į Lygnicą keliawti.

Įš swetur.

Įš Estreikijos. Wienas didžiausiuju Wokiecziū priekininku, growas Endrikis Glam-Martiniš, šwentą dieną Pragoje mirė. Jis buvo wadowu czeikiškiosios bajoru partijos, pajudinanczioji dušia czeikiškojo klybo (draughstės) ir wišu Wokiecziams

priešininkiskų užsiėminu, kurie ant šitu dwiejų weifeju sugrąžinami. Jo įtekne ipatiskai buvo stipri po waldžia growo Taafės.

Įš Prancuzijos. Naujoji ministėrija tur palaimos. Dar deputertu kamaroje į rustus ginčzus ministėrija su sawo priešininkais neparėjo. Naujasis karo ministėris ešas daug gerefnis gen-drolius ne kaip senasis.

— Swėtas dymwajasi, kad indirektoms atczjžėms ne gana įgabenant, karo ministėris apsiėmęs išdawimus zalnėryštės dalytūse sumažinti. Karo ministėris, iš sawo wales tai daręs yra, yra gana retas pasirodymas. Kitur butu, menkiaus atczjžiu bejeinant, šwėžias atczjžes ant bile kofio reikalingo dalyko išmislinėję uždėti.

Įš Belgijos. Darbininku nepalajawimai ant walandos pasibaigė. Wėda štreikiūjancziūšius primertė darbą iš naujo priimti. Pasijudinimai tik tada iš tikro bus pabaigti, kad ukiškasis padėjimas belgiškųjų rantpelniū pasigerinęs, ir teišingieji prašymai dėl įteikimo wišutinios štyrimo teišybės ir kitos polytiškos teišybės išpildytos bus.

Įš Inglionijos. Konzerwathwiškioji ministėrija czionai su wiša šyla sawo aštiriūšius zokamus prieš Irlando žmones išleidžia. Kas iš to bus, junks žinoti. Gladstone, matydamas, kad parlia-

mente nėko neištaiso, kad ten wišos protingos priejastys nėko negelbt, su tūmi nusiapaėjia pa-
czioje žemėje agiterūdamas, jis tai ne wien Ir-
lante, bet ir paczioje Inglionijoje daro.

Jš Turkijos. Kretiškei, gywatiniškai Kretos
salos, dabar sawo štundas dėl turkiško prasto
gaspadoriavimo patys Konstantynopileje norėdami
pranešti tenai ir deputacijonę nusiuntė. Ar
jiems ilgai įieškotoji teisybė i dalykus teks, labai
abejotina. Turkija iki šiol tik kurtas ausis prieš
bėdos šaukimus krikščioniškųjų gywatinišku Kretos
teturėjo. Be to ir Muamedonai sawo paslus i
Konstantynopilę pasiuntė, idant pasiprocevojimus
krikščioniui i nėkus pawerstu.

Jš Maskolijos. Wokietzių šiundymas Rusi-
joje naujus žiedus šleidžia. Dabar wryiaušybės
woliškastias draugystes maskoliskoje Centijoje pra-
deda išardyti. Wišai beweiš woliškame mēste
Podž woliškoms giedorėms (giedotojoms) užbraudė
woliškias giesmes giedoti ir dainas dainūti. „Pri-
gintasis prietelius rytūse“ pagiežą promyja už
išwarymą maskoliskųjų padonu iš Prusijos.

— Kaip tolrašei praneša, Turkestane wienas
mēstas žemės drebėjimu ištiktas: wiši butai iš
dalies sugrauti, iš dalies suišladyti. Kiek iki šiol
atrado, jau 120 žmonių griuwynėse sawo smertį
rado. Pats gubernatorius su paczia ir waitais
pražuvo. Žemės drebėjimai dar nepasiliowė.
Wiši gywi sutwėrimai mēstą prastoje laukūse
slapstosi.

Jš Azijos. Jš Afganistano labai dywinos žinės
pareina. Empras prie wišu stonu sawo žmonių
per įtraukimą nepašaliu mūitu i baigą neapy-
kantą parejo. Jo wienintelis geišmas yra, sawo
Kabulo mēste sutrautūsius starbus išgelbėti. Ezia
Maskoliams lengwus žaiflas butu. O jie ir pa-
sinawoja kitą progą labai smarlei, gelžkelius bu-
dawodami ir su Empro nepašalinčiais susinešdami.

Jš Amerikos. Jš ten pranešama, kad Mexi-
koje paslapta dwasiška (kurigisla) draugystė atsiradusi,

furi iš šios republiškios žemės karalystę norinti pa-
daryti ir ant sosto španišką karaliską sosto pre-
tendentą Don-Karlosą pasodinti. Kokie tai žmo-
nės! Nėkada jiems nėra gana kraujo praliejimu!

Jš cėcorystės šaimo.

Cėcorystės šaimas praėjusį utarninką atwertas
turėjo wryiaušei su brangwyno atėzėje darbo.
Kaip žinote, atėzėje ant brangwyno jau kaip pri-
imta. Ale dar antroji atėzėje ant tojo gėralo
bene nū 1. oktoborio pareis, ant kožo lyterio
czyšto alkoholo 30 pf.. Nū šios atėzės pasiliks
walnas 1) brangwynas, kurlai remestiskai tampa
suwartotas, kaip tai rugpywės padarymui, gydy-
mui, deginimui; 2) brangwynas, kurlai ne dide-
sniame daugume kaip 10 lyteriu; 3) brangwynas,
kurlai iš swetur igabentas jau išrodomai su
180 mf. ant 100 kg. apatėzėjūtas.

Modosi nebus per smagu, kad kontrolėras nū
buto iki buto eis, kėlnores, kamaras, augštus,
trumpai sakant wišą gywenimą perfratinėdamas.
Ale rasi taip ir nebus. Rasi ir kitaip galės per-
siludyti apie turėjimą ar neturėjimą brangwyno bute.

Szeip dar šaimas tur darbo su taip wadina-
mais pašalpos garlaimėis. Nor, kad užūt nū
Triešto Estreikijoje išwaziawę, dabar nū Genuos
Italijoje waziūtu. Wienas toks pašalpos garlai-
mis, wardu „Oder“, indiskame oceane šale salos
Sofotoros nugrimzdo. Trys matrozai su wišu
taworu pražuvo. Tik gromatos ir kiti pušto
daigtai tetapė išgelbėti.

Jš Lietuwos.

Jš Tilžės. Szioje dienoje labai daug wėžimu,
su medžiū žiewėmis pareina. Kojnas wėžimas
tapės 5—10 doleriu užmōkėtas. Matyti, kad
kajemėystė užpašalyje nėra pasilikusi..

— Balgardėlius Tilžės strelczių draugystė
saw nusiširko.

— Birn kėlin dienu wienam ufinintui tapė kaulė

pawogta. Ufininkas kaulę prie wienu peršupczio
stalbe atradęs ją nū šupczelninko neišgaudamas,
tą dalyką sudui padawė.

— Wiša Tilžė gauna naujas po ulycziomis
kasyklas, kuriomis wandū ir wiši neczistieji iš-
pilai nubėga.

Jš Klaipėdos. [Prišaitintųjų judas.] 6. lykis.
Liūsininkė Anė Dublatėnė gim. Gailikė iš Paši-
liskiu dėl neteisios priesiegos 1 metu baudžiamos
kalejimo ir 2 metais garbės teisybiu patrotyjimo
prišaitintųjų tapė prasudyta.

— 7. lykis. Šimtininkas Agustas Dėms
iš Szysgiriū dėl žinomai neteisios priesiegos ant
2 metu baudžiamos kalejimo ir ant to paties
laiko patrotyjimo garbės teisybiu tapė prasudytas.

Jš Szwartuūrtės. Kaip girdėti, Bekerės ir
Stantyno bagerija jau gintaru nebekasanti. Ki-
tais metais ten šimtais žmoniu pelno rasdawę.
Szimet darbas wišai netapės pradėtas, o ir nėra
žinoma, ar kada bus pradėtas. Šaloma, kad to
dėl paliowę gintarus fasti, kadangi walbžia per
didelę randą imanti.

Jš Šrintės. Nėfuri 9 metu mergaitė wienu
šupcziaus išgelbėjo pusantro meto dūteraitę ne-
kurio darbininko ją iš upės ištraukdama.

Jš Karaliaucziūs. Senmēsczio rotužę nor
nugriauti. Ale mēsto rotponei taip prieš tai
priešyjos, kad burgmistras su sawo draugais nėko
neištaišė.

Jš Torn. Nėfursai mėjininkas sawo berną
dėl jo pasileidimo subarė. Szifai iš to taip per-
pyško, kad wėžimo rungą pasigriebęs sawo poną
baigė sumušdamas ir wieną strėną įlaužė. Pa-
galbos bešaukiant pulicistas atbėgo, kuriam wienam
wienof ir nepasijėtė smarfininką šuristi. Keišejo
dar 2 gizeliu pagalbos.

Lapinas pamokšlininžas.

Wiens lapins nusijęs, mėšlungio sutrauktas,
Bet labai mōštas — galwoczius apšanktas;

Nepalaimingas piršlys.

Titras atsitikimas Lietuwoje.

(Pabaiga.)

Wėryš, tu žmogau, kam! — Ant rytojaus,
Juska, palikęs sawo piršlį namėje ir paėmęs su
sawimi dwi plėczki gero brangwyno, nujojo
patšai wienas pas Pėtaraitį. Ten tai pasicesta-
wojęs pažadėjo tūjaus padūti užšauktį ant baž-
nyczios.

Pėtaraitis taišėsi swodbai — o sukczius jau-
nikis ką padarė? Paklausykite.

Jšpardawęs wišus sawo daigtus išputė i Ci-
riogalos parapiją ir tenai nuėjęs i bajoru kiemą,
Pageniawius, siulėsi už berną bajorui Gintautui.
Szifai atšakė: „Aš tawęs nepažįstu ir to dėl pri-
imti negaliu.“ Juska atšilėpė: „Aš jums dėl
tikrybės dūsiu 20 rubliu.“ Gintautas paėmęs
nū Juskos pinigų Juską pas sawę apstabdė.

Suņnekos laikas atėjo, o jaunikaitis laipo
žydas per Wikelį išnyko. Pėtaraitis apmaudingas
apšfundė piršlį Cibytį Szinkaiczii walscziaus
judui. „Sze tam, Jurguti, dewintinės!“ Pra-
dzioje praėjusiojo mėnesio judas nusiuntė raštą
pakwicziantį piršlį.

Bėdnelis piršlys nėko nematęs ir neragawęs,
su sawo liudininkais, noši nuleidęs šlumpino i
Szinkaiczius. Ezia karcziamoje rado Pėtaraitį
su liudininkais meilingai besirokūjanti su judžio-
mis. Reikia žinoti, jog walscziaus judžios, ant
musu nepalaimos, jau išsiwalnyjo nū senowės
burtu. Jie prieš judą mėgsta paimti mažumą
lasu ne ant cuforiaus, bet iš stiklo, o tai wis
dėl kantrybės ir aiškesnio išmanymo prowos.
Priežodis joko: „Dainūti weltui, standa gerkle.“
Tą priežodį fargai teisybės Žemaičzių krašto

didei daboja, dėl to ir wišur tinkamus popėrukus
rufus nemeta šalim.

Susėdo judžios už stalo, ant katro stowėjo
Kristaus, iš ganytojaus musu, paweiškias malonės
ir teisybės. Bet judžios mažumą apšutę, to pa-
weikšto nepatėmyjo. Dėl to neklausydami Ciby-
czio ir jo liudininku, ponai judžios wienu balsu
apkaltino piršlį nebaga. — „Tu“, joko, „paėmei
pinigų nū stalo ir padawei Juskai. Užmōkė
tada Pėtaraičiui 20 rubliu.“ Cibytis werkė ir
šaukėsi prie Diemo, bet wargšas nėko nepelnė.
Kaipo judžios šakė, taip ir tapė užrašytas judo
raštąs.

Piršlys Cibytis kreipėsi ir i aughtesni judą,
ale nūprošnai. Dabar školininkas žada išwez-
dinti paslutini jo karwę.

Piršlelei bukite atšargus su piršlybomis.
Neeikite be plėczkos, o geriaus wišai nepirškite
jaunikiu dūterims tokiu tawu, kurie dėl wėrnybės
dūda pinigų. O dar labiaus sergėkiteši pakrutiti
prie tokiu wėrnybės pinigų. — Aš taip tik iš
geros širdies jus pagraudenu. Gužutis.

Jonas ir Anutė.

Rašyta Petro Wileišio.

I.

Kaledos.

Kaledos, šwentos Kaledos! Kas jusu ne-
laukia? Jškalę šuileje mōkintinei laukia Kaledu,
nės tada jie parwaziūja namon, ir cze pradeda
motynos jūs lepinti: „Ali, Dieme, kaip waitas
išbales ir nubloges! wiena štura ir kaulai!“ —
kūne wišūmet su tais žodžiais motyna sutinka su-
nelį ir nū to czešo pradeda jį girdyti ir penėti:
dešromis, wėdaru, žagimis, špirgais, grietine,
šūdytu alumi ir pienu — trumpai sakant wišūmi,

kūmi tiktai įmano. Sunus auga kaip pyragas
nū mieliu! Po dwiejų nedėliu sunus jau gerai
apškritus palieka sawo gimting.

Mergaitės? — tos laukia ir nešulaukia! Nės
per Kaledas apšitaisiūsius geresniomis drapanomis
waziūs i bažnyczią ir galės pasirodyti kitiems:
matai, joko, kas per šilkinė šepeta ir apšiantalas
— bene ne bėdni, o kėdelys nepirktas, bet gražei
su medwilnėmis atawstas — bene ten yra gera
gaspadinė, o ji pati — kaip rožė žydinti. Wienof
dar toli Kaledos! atšidusa bėdna mergaitė ir dėl
nusišaminimo dar stropiaus pradeda werpti ir
pusbalšei užweda dainelę.

O bernukai? ir tie laukia, nors ne nū taip
ilgai. Jau dwi nedėli prieš Kaledas pradeda
saw plaukus kirpti; šopagus gerai su lašineis iš-
tepa ir ne kartą, užsiawę jūs, bando po kletį, ar
jie brastā, ar ne. Ne kartą arklus šerdami už-
miršta miltu užbarstyti, nės jiems ne miltai, bet
jauna, kaip liepa, mergaitė rup! Ant galo pri-
eina ir kuczii wakarais! O tada reikia pamatyti
wišus. Jš kur pas wišus imasi tas linkšnumas
ir tie jūktai? Gaspadinė pati, kaip ji ten nebutu
diwabaiminga ir kaip nenorėtu, kad tame šwen-
tame wakare geriaus šwentas giesmes giedotu,
ne kad jūktusi — ir ta pati yra linkšmesnė! o
labiausiai, jei pyragai ir kėpimai pasijėtė.

Jau ir šilėlus užkaistas. Gaspadinė miešia
midų, o waitai, apšiwilę czyštais drabužiais,
šnyppšta apie stalą ir bando, kur po baltos, kaip
šniegas staltiesės, daugiaus yra šieno. Wyrāi-gi
rūšiasi dar po klūną, taišo šlajas, riša prie lanku
štambalus, peržiūr kratini — wienu žodžiu žiūr,
kad laike šwenzziū nėko nereiktu dirbti, kad wi-
škas butu gatawa...

Bet gana apie tą kalbėti! gal manę išgirs

Dailai kalbas, šnekas, pilnas meilingumo.
Pažindams jis macę savo iškaltumo,
Pasidamę pusejon pamokslu sakyti,
Paklydusiems tiesos kelią parodyti.
Žodžiai iš jo burnos kaip ašėjus lejos,
Kas girdeį tūs puikus pamokslus stebėjos.
Kalbas ir kaip leiles*) iš žiedu leliju
Jr rožių saldžiausias siultis siulpė, rijo . . .
Jis išguldinėjo jog šventą prastybę
Nepeikini budai, vėžlybums, dorybė.
Užpelno mums pigi tą palaimą aiškią,
Kurį swėts wiliotas mums ašlinai reiškia,
Jr brangeis mofesceis mus slogindamas
Pats nēkados nēkam nēko nedūdamos . . .
Wienof norint šwelnai sakytojis kalbėjo,
Bet pasifekimo jofio neturėjo;
Nēks neateidamo klaupyt iš girioniu,**)
Be penkiu ar šešiu stirnu ir bezdžioniu,
Kurios gywendamos toli nū draugystės
Triufkimo, pasifwentė saw ant Diewmylystės.
Negalejo palikt wiene sakytojo,
Norint nepermanė, kę jis joms išklojo.
Matydams, jog wifai jau nēks jo neklauso,
Norint jam berēkiant gomurys išsauso,
Perfektė pamokslu irgi balso budę,
Pradej' haukt ant macniu, kurie silpnus žudo.
Nēkė, jog daug geriaus ant šio swėto butu,
Kad nebut draškancziu žwėriu, wilku, liutu;
Prieš ju staubuniškę***) pameislu baismę
Jr nekeito kraujo nēkad nesotumę.
Tūmet wifas swėts klaupyt susibėgo
Jr wifą pamokslais nūširdžei pašmėgo.
Briedžei, stumbrai, elnei, stirnos ir žuikėlei,
Pasigerėjimu rado ten ir walai.
Wifą klaupytojei graudžei dusaudamo,
Apfiakaroję šalim atstodamo.
Taip wardas lapino weif pastojo garšus.
* * *

Wiens liutas karalius apigardēs naršus,
Bet gers pons senelis, nekuriems malonus —

Išgirdēs mofinant taip sawo padonus,
Jr jis užsimanė paklausyt lapino
Pamokslu, to dėl jį dwaron pakwiesdino.
Lapinas išgirdēs naujieną taip gerg,
Atbėgo kwėpūdams į karaliaus dvarę
Jr, kiel tik jam spļu ištinka, mofina,
Griausmingiauseis žodžiais bara, pergandina,
Tepliodamas baišius pameislus terionu —
Giriniu — karaliaus ir jo tarnu ponu.
Iškreikšdams ju biauę wifę neteisybę,
Užtardams padonu silpną nekaltybę,
Kurie kasdien tiesos nestubrios melzdawo
Waldžios karališkos ir sudniuku sawo,
Lyzunai†) dymwjos iš tokios drąsybės
Žwelgēs wiens į kitą tyloms tarp daugybės
Žwėriu — nedrįsdami sudraštyt sakito,
Nēja toks pamokslas karalui patiko,
Nēs reta naujiena ir sawo rustumu
Diepia pamėgt irgi barimo aštrumu.
Po pamašlo liepė waldons pradžiugintęs,
Jdant butu lapins dwaron pawadintas:
Mofejot Mums patikt — tarė jamui meilei —
Parodėt mums tiegę ir kalbėjot dailei:
Mēs kalti atlygint už pamokslą jusu,
Nēs teisei užpelnet: Ko norit nū Musu?
Lapins jam atfakė: Szwiešiausias karaliau!
Iškiol aš ne daug ko dėl sawęs priwaliau!
Bet jei Jusu malonēs, melbžiu paslyrimo,
Keliu kalakuczių**) ant pasigawimo!

* * *

Taip tai ant šio margo swėto wifad esti,
Tarp žwėriu ir paukščių weikalai paprastai.
Jš prancuziškio Florianio. J. A. W. Lietuwis.

*) Leilas, pleštė. **) Girionis, girininkas. ***) Stau-
bunas, aitvaras, smakas. †) Lyzunai, sopagu laižytojai.
††) Kalakutas, turins.

Apie bitis.

Rašo Pranss Ašafaitis.
Pradžia Nr. 22.

Darbininkės, kaip kožnos žino, ant kuno
daug mažesnės už didžiūsius tranus; už bitinę
jos taipgi išsirodo mažesnės, nės ju kumelis daug
trumpėnis. Gerame awilyje kur yra bitinas,
jos nededa jofiu kiaušinukų; tik labai retai, kada
awilys ilgai stowi be bitino, nekuriuos įsimano
dėti ir tai tik traninius kiaušinukus, nės darbi-
ninkės nēkad nesiporina su tranais. Szitos tra-
nės labai užlentia awiliui, nēs kaip kada kitos
jas priima kaip bitinus ir paliauja rupinuosios
apie igijimą tikro bitino. — Darbininkės išsiperi
iš apwaisintu kiaušinuku, tokiu jau, kaip ir biti-
nukai, tik ankštesniūse lizdeliūse, toje pacioje aku-
tėse, kurios buna parengtos medui dėti. Kiauš-
nukas, padėtas į akutę, taip pat pawirsta per tris
dianas į firmėlaitę; firmėlaitė ta minta per šešias
dianas, užlipinta buna wieniūliska dienu ir per
dvidešimt dienu, skaitant nū padėjimo kiaušinuko,
išlipa balzganoka, šwelnai bitutė. Birnų septyn-
dienį jaunūtės trusiasi po awilį, laukan dar bi-
josi lekti. Praėjus septyndieniui, jeigu nusiteikia
oras, jos wifų bureliu išlekia pasilakstyti aplink
awilį, o pastui pradeda lekti į lauką ant laimo.
Jū tolyn, jū didyn eina skaitlius jaunuosios
weiflės; ant galo darosi ankšta wifoms gyventi
wiename awilyje, tada tai dalis biczių su seniu
bitinu lekia laukan iš sawo senojo lizdo, jieškoti
saw naujo gywenimo. Pasienuosios su sawimi iki
walei medaus, spietikės pradeda ošti, maišytiesi
į krūvą kwiesdamos su sawimi bitinę. Bitinas
išeina iš awilio jau didešnei pusei darbininkiu
išlekus ant oro. Išsilwietuosios lyti iš awilio
bitinę spietikės lekia ir apsištoja, kur jis nor. Už
tai pirmas spieczius su seniu apšunkusiu bitinu
apsištoja tančiausei kur nors žemai ne per toli nū
awilio. Antriejiegi spieczei su lakeis jaunikeis
bitinukais lekia toli ir taikstosi siusimesti augštai

tie, kurie jau nū ilgo nebematę tokios laimos,
nenoriu ju arždyti.

II.

Parwalkai.

Skaitytojai, persineškite su manimi kartu ant
krašto Mušos—Mušos, tos laimingos upės, kuri
sawo wardę tur nū to, jog giliojoje dar senovėje
jos wilnys buvo sumaišytos su kraujais Kryžofu,
pamuštu prie Tiltagalės, sakau, persineškite su
manimi kartu į tą wietą, kur Lewos upelis po
ilgo, šaunaus bėgimo po Lietuwos žemę sutinka
Mušą. Čze Lewa su Muša, kaip dwi persikirtos
dušios jaunųjų, globiasi wiena prie kitos ir pilni
malonės waro kartu toliaus sawo wilnis į Val-
tajias Mares. Čze graži wieta: kairys kraštas
Mušos yra augštas, tarši čze žemė subėga, susi-
stumia dėl prisistebėjimo pasimatymai jaunųjų, de-
šinygi kraštas yra žemas, tarši žemė norėjo
prapulti, bile tiktai Lewa su Muša greicziaus
pasimatytu. Dėl to-gi čze yra milimoji wieta
waitu laike wasaros: jie čze saw meškerioja, čze
gaudo wiežius ir susilę čze maudosi; čze po tam
dėl susilimo eina glebiūtiesi lenktynėmis, čze ripe
muša ir akmenelius laidinėja iš wieno krašto
upės į kitą. Laimingos dienos! — kas jusu
neatinema?

Wienuf mes nebe waitai ir dabar nebe wa-
sara, o wasaras subatos prieš Tris Karalius.
Dėl to-gi ir Muša su Lewa rodosi apkaltais ledu,
rodosi numirusiais, jau waitai nebesidžiaugia ju
melinomis wilnimis, bet laidinėjasi su šlajutėmis
nū augšta pakraščio Mušos. Rodosi numi-
rusiais! o ne! Lewa su Muša yra gywi, ateis
pawasaris — tada saugokites!

Zeį jus jau parfikeliat su manimi ten, kur
jus wadinau — tai matote ant kairės pusės Mu-
šos Parwalku kiema. Tiktu, jog tokiu kiemu,
kaip Parwalkai, rasite maž ne tik Lietuwoj, bet
ir kitur. Žiurėkite: nū tolo matote, jog wifas
kiemas yra kaip pastydes medžiūse, katric dabar
nežaliūja, bet baltu drabužiu yra apsitaisę. O
ar matote kiemo widuryje tą winkę, kuri į
dangų šauna ir, rodosi, nor po sawo ištiestomis
rantomis suglobti wifą kiemą? Ne, jafu, čze gi-
wena mana Parwalkiečiai, žmonės diemobaimingi
ir darbininkai; aš nēkam ju nedūsiu ir nēkados
ju neprastosiu! Winkėna senutė, tu tiktai giriesi!
Tu ir dabar turi apkietusi sawo šakomis butą
Žiburio, o ne žinai, kas ten darosi.

Ciname į kiemą: ulchezia plati, iš wienos ir
kitos pusės stowi butai ufininku su wifais ju tro-
beseis. Butai gražūs, nēs wifai yra iš drutu
senoju dailei nutaisyti, langinyczios baltai mo-
liawotos, o durys butu ir klecziu — stowincziu
tiesei ties butais, kad ufininkas geriaus galėtu
turėti atyše sawo turtus molliawotos žalei su bal-
tais rėželeis. Stogai glūtnei, storai nudengti ir
wiršai apipilti spaleis ir prislegti plokštais at-
menimis iš Pamušia. Kiek wiena sodyba yra
aptwerta eglinėis statineis.

Bet gana wėpšoti. Jau mes atėjome
iki pusės kiemo. Szitai ir kiemas Žiburio.
Szwieja matosi langūse, o dumai eina iš kamino.
Ciname į stubą, ten rasime musu Anutę.

III.

Jonas ir Anutė.

Anutė — tai rožė žydinti. Weidas jos yra
labiaus pailgas, ne kad apškritus; ašys didelės,
mėlinos ir šwiesios, kaip dangaus widuryje gie-

drios wasariškos dienos; blakštienos ilgos ir
tamšios, antakiai taip pat tamšūs, tartum, kad ant
tos kaktytės dailei nutaisytos iš marmulo kas su
tamšia maliawa permedė du įlenktu brūkšminį;
kasos gelsvos, kaip dwi wirwi nupinti iš šilku,
pūla ant apškritu pecziu. Nosis widutinė, tiesi,
neužriesta, kaip tankei galite matyti pas Lietu-
waites; lupos kaip du raudonu rėželiu, ir weidas
apie lupas taip yra sudėtas, jog rodosi wifūmet,
jog Anutė tū, tū prastijūks. Smakras yra pail-
gas. Weidas jos ne yra baltas, bet šwiesus.
Rankos yra nudirbtos. Pati ji esti augšta ir
šmaikšti, kaip liepa išaugusi liekna.

Bathyre tai, galite pamislyti, jog tai yra tē-
wainė, wienof ne — ji yra služauinkė. Dar-
bas jau paliko jos antras prigimimas, be darbo
ji negalėdama pabuti nei wienos walandos, dirb-
davo šubrei, darbe budawo pirmutinė. Ji buvo
wiena linkimybė: jūkai, dainelės wienūtinės ir
sutartinės razdawosi wifūmet ten, kur ji budawo.
Laikė šienpiucziu, kad po karštos dienos ateidawo
wėjus wasaras, mergaitės kū ne wijo kiemo rink-
dawosi į pulką, einant namon. Ju jūkai ir dai-
nelės atsidūdawo toli per girę iš wienos pusės,
o iš kitos nēpdawosi per žaliūjanczius jawais
laukus. Wadomu tose dainose budawo Anutė,
dėl to-gi wifas kiemas wadindawo ją „lakštin-
gala“.

Bet dabar musu lakštingala yra nuliudusi,
rupeštis apėmė ir jos galwelę. Jau daugiaus
nē kaip metai kaip jei patiko Jonas Kalninis.
Tai buvo augalotas, siiprus, jūdecziuprinis ber-
nukas.

(Dar ne wifas.)

i medžius. — Darbininkės — už tą joms ir dūtas
tas vardas — nu pat pavasario, kada pražysta
medžiai ir žolės, iki rudens, kada digsta žiedai,
eina į darbą, t. y., neša kaip galėdamos medų ir
taiso jam taip wadinamą bicziu dūną. Medų jos
daro iš šaldumynų kvėtku ir medžių žiedu, kuriūs
namūn parsineša savo guželyje. Dūna darosi
iš žiedu dulkelių; tas dulkeles bitės parsineša ant
kojelių, sudeda į akutes ir suminko su medumi.
Situ maišalu — dūna — ne tik jos paczios
minta, bet ir vaikų peni. — Bitės renta taip-gi
medžių bumburu, šakus ir wandenį. Šakus jos
parsineša ant kojelių, kaip ir žiedu dulkelių; jie
reikalingi užlipinti awilhyje wisofikiems plyšeliams.
Wandenį bitis parsineša widuriūse kaip ir medų;
wandū joms reikalingas ipacz priaugant jaunai
weislei. — Jūs kur-gi bitis gauną wašką? Reikia
žinoti, jog waško jos iš nekur neparsineša — ji
išdūda funelis bitės. Wafarą, bitėms gerai atsi-
gavus, nu ju papilwės pradeda luptiesi giedrus,
ploni žwynneli — tai ir yra waškas; iš jo bitis
lipina forius. Naujai nuliptinti korei esti balti;
šildomi tirpsta iki pafutiniam trupinėliui; ilgai
pabuwę awilhyje, korei pradeda jūsti, ipacz tie,
kuriūse porūjasi waitai. Senieji korei ne pilnai

šutirpsta ant ugnies. Jdant bitis prisineštu daug
medaus, reikia, kad ne per toli nu awilhyno butu
gana žiedu; nės jūs nemėgsta lekti į darbą toliau,
kaip puše mylios, nors gal nulekti ir daug to-
liaus. — Dirbdamos iš wieno, bitis daboja, kad
į ju awilį neisitraustytų swetimos. Wiena kitą
jos, tur buti, juodžia.
(Toliaus bus.)

Niamuno Sargą

Tilžeje įskancioje wietoje galima gauti:
paczioje drukorijoje, Dammstraße 2. num.,
pas poną A. Kalwaitį wof. ul. 29. num.,
pas poną L. W. Eliseit wof. ul. 44. num.,
pas poną Aug. Herbst augštoje ulyczioje,
pas poną J. Krafft prie wafarinio tilto.
Klaipėdoje pas poną M. Gerull ir pas poną
A. Brauer.
Pilkainyje pas poną Josef Keil.

100 popierinių rublių
pagal berlunišką kursą nu 15. juniąus. . . . 183,90 mk.

Turgaus prekių.

nu 11. juniąus.

		Tilžeje		Klaipėdoje	
		m. pf.	m. pf.	m. pf.	m. pf.
Kwieczai	100 swaru arba 50 kilo- gramu.	9 20	9 85	6 —	6 50
Rugei		5 60	5 75	4 75	5 —
Miežiai		5 60	6 —	4 —	4 50
Awijos		4 70	4 80	2 60	3 —
Žirnei, baltieji		5 50	6 —	6 —	6 50
Žirnei, raudonieji		7 50	8 50	6 50	7 —
Kopūtes		1 70	2 30	1 40	1 50
Semenei už naujajį šepelį .		8 —	9 50	—	—
Dymotai už centnerį		20 —	24 —	—	—
Kiaubai už kapą		2 25	—	2 —	—
Pywas už 100 lyterių (bary.)		24 —	—	—	—
Brangwynaš	už 100 lyt. už 1 lyterių	38 —	—	—	—
		40 —	—	—	—
Swiežtas	už brutų m.	55 —	70 —	70 —	80 —
Kiaulena		50 —	60 —	50 —	60 —
Jautena,		35 —	50 —	40 —	50 —
Weršena		35 —	45 —	30 —	50 —
Awinciana		35 —	40 —	40 —	50 —
Grusienė, prašta		17 —	—	—	—
Awizu krūpai		22 —	—	—	—
Sžienas } už centnerį		2 —	3 —	1 20	2 —
Sžiaudai }		—	—	1 75	2 —
Sžiaudai už kapą		21 —	24 —	—	—
Linai už centnerį		—	—	28 —	—
Waska, fieta . . . }	10 cbm.	—	—	44 —	46 —
Waska, mintšta . }		—	—	40 —	44 —

Apsakymai.

Susijimas draugystės

Byrutės

apsakytas ant 19. juniąus

Tilžeje

wofikšame bute

iš priežasčių, pirma nepatemytu,

nebus laikomas.

Draugystės wchrausybė.

SILKIU!

drutame pašawime jau nu 10 mk.
prafidedant wel ant zoposto turin
ir ištikimiams pirkejamis ir ant
žyczkos dūdu.

F. Krafft
Tilžeje, Schloßmühlenstraße 4.

Dantu liekorius
Goldstein
Tilžeje, Langgasse 29. naujai
budawotame bute pono John Ohm.

Wisokeropi

Blužanninkai

randa garbingas geras wietas wisu-
czės per

Tilžės wietu parupinimo
raštinnyčia.

Apturėtojis

Julius Magnus
Tilžeje, kazaros ul. 21. num.

Aliejans parwos,
lakparwos,
šwedifšus parwos,
šfuros lakus,

kaip ir wisofikus pinzelius prisiulo

O. Siemering Tilžeje,
Falkin aptieka, drogu kupczyfte, laku
ir firnišu fabrike.

Šlapo tworas, kapo krūjus ir
kapo tobulinys
50 wisofikių aptingai išgrynintie
ir apaušintie naujūse patyrydytūse
prifiluso spūningia

21. Stufianus
Tilžeje, wofikštoje ulyczioje 15.

Knigu spaustuwė
Weyerio & Arnoldto

Tilžeje, Dammstraße 2

prisiwelyja garbingiems Lietuwiniškams ant pagatawojimo wisokeropu

spaudos dalyku.

Susijadejimo apsakimai, pakwietimai ant swodbos,
ant trifikšynės, ant šermeniu, wešejimo fortifikės ir
fittas tampa ipacz lietuwiškoje kalboje tik wien pas mus geriausei,
dailiausei ir pigausei pagatawyjami.

Reikalui atsitrophyjant prašome brolius Lietuwiniškus meilingai
musu atsiminti ir mus aplankyti.

Su augšta pagarbe

Weyer & Arnoldt.

Lietuwiszka gramatika
parašyta kunigo Mikolo Miezinio, gaunama už 50 pf. knigu spaustuwėje
Weyerio & Arnoldto Tilžeje Dammstr. 2.

Welžfelstrufin bėgis
nu 1. juniąus 1887 prafidedant.

Trufis Nr.		191	195	193	Trufis Nr.		192	194	196
kl.		1—4	1—4	1—4	kl.		1—4	1—4	1—4
Zfrutė, pabėga		ryte	pirm p.	po p.	Klaipėda, pab.		ryte	pirm p.	po p.
		4.59	9.55	3.49			4.00	10.33	3.50
		5.22	10.46	4.19			4.12	10.45	4.8
		5.51	11.15	4.36			4.29	11.2	4.34
		6.5	11.33	4.49			4.41	11.14	4.50
Tilže, parbėga		6.24	11.59	5.6	Kuforaiczei		4.51	11.24	5.5
Tilže, pabėga		6.34	12.19	5.16	Sžilofarcziama		5.12	11.46	5.43
		6.49	12.39	5.28			5.24	11.58	6.9
		*6.58	*12.50	*5.36			5.34	12.8	6.24
		7.9	1.3	5.46			5.46	12.21	6.45
		7.23	1.20	5.58			*5.57	*12.32	*6.59
Zfrutė, pabėga		7.33	1.33	6.7	Pagegei		6.05	12.40	7.14
		7.51	1.56	6.24			6.16	12.51	7.29
		8.9	2.19	6.39			6.24	1.1	7.49
		8.20	2.32	6.49			*6.43	1.21	*8.17
		8.34	2.49	7.2			6.56	1.35	8.39
Klaipėda, parb.		8.53	3.13	7.19	Zilei		7.13	1.54	9.2
		9.5	3.28	7.30			7.42	2.26	9.52
		pirm p.	po p.	wafare.			pirm p.	po p.	wafare

Trufi tarp 6 žėg. wafare ir 6 žėg. ryte minutu skaitlians pabrautimu pažentlinti.
Žwaigždike * pažentlintieji trufi tik tada apfistoja, tad reikia.

Kašta ir spauda Weyerio & Arnoldto Tilžeje.

Garbingus Lietuwiniškus paafinu ant mano

material- bei kolonialtaworu kupczyftės

su

brangwyno distilacijonu

ir mēdžiu reikalui atsitrophyjant meilingai manės atsiminti.

A. Kalwaitis
Tilžeje, wofikštoje ulyczioje 28. num.

Už redhytę atfato Ernestas Weyeris Tilžeje.